Important Copy
Office Copy

" ज्ञानस्य निर्मलं नेत्रं ज्योतिष्यकमनुत्तमम् "

ज्योतिर्विद्या परिसंस्था, पुणें

स्थापना १९४४

JYOTIRVIDYA PARISANSTHA POONA2

सन १९६६–६७ * वर्ष २३ वें

वार्षिक-वृत्तान्त व समाव्यय

[पुढील वर्षाच्या निकल्पासह]

[वार्षिक निकाय सभेचे निमंत्रण–मलपृष्ठ २ पाहावें]

ज्योतिर्विद्या परिसंस्था,
लो. टिळक स्मारक मंदिर,
— पुणें ९. —

प्रकाशक

मो. ना. गोखले, B. Sc.
वि. वि. मोडक, G. D. C., G. C. C.
कार्यवाह

वार्षिक निकायसभेचें निमंत्रण

चालू २४ व्या वर्षाची **निकायसभा** (General Body Meeting) **सोमवार ता. २ ऑक्टोबर १९६७** ला सायंकाळीं ५॥ वाजतां **लो. टिळक स्मारक मंदिराचे** सभागृहांत भरेल. त्यावेळीं पुढील क्रमणिकेंत दिलेलें कामकाज होईल, तरी सर्व सदःस्थांनीं सभेस अवश्य उपस्थित रहावें ही विनंती.

क्रमणिका

(१) दिवंगत सभासदांविषयीं दुखवटा

(२) गतवर्षाच्या (१९६६–६७) निकायसभेच्या इतिवृत्तास मान्यता.

(३) पूर्वप्रसिद्ध वृत्तान्ताच्या अनुरोधानें गतवर्षांतील कार्याचे निवेदन.

(४) गतवर्षाच्या समाव्ययास मान्यता.

(५) नवीन वर्षाकरितां (१९६७–६८) पदाधिकाऱ्यांची निवड.

(६) १९६७–६८ मध्ये संस्थेनें हातीं घ्यावयाचीं कामें

(७) १९६७–६८ च्या निकल्पावर चर्चा.

(८) आयत्या वेळचे विषय, (अध्यक्षांच्या अनुमतीनें).

(९) प्राध्यक्षांचे भाषण.

(१०) आभार.

आपले,

मो. ना. गोखले

पुणे, १० सप्टेंबर १९६७ **वि. वि. मोडक**

कार्यवाह

टीप––सभासदांना कांहीं प्रश्न विचारावयाचे असतील अगर सूचना करावयाच्या असतील तर त्यांनीं सभेपूर्वीं निदान ३ दिवस अगोदर कार्यवाह यांच्याकडे तसें लेखी कळवावें.

सभेस अगत्यपूर्वक उपस्थित राहावें.

ज्योतिर्विद्या परिसंस्था, पुणें.

ज्ञानस्य निर्मलं नेत्रं ज्योतिष्यकमनुत्तमम् ।

(स्थापना : गणेशचतुर्थी, शके १८६६, ता. २२–८–१९४४)

सन १९६६–६७ चा (२३ व्या वर्षाचा) वृत्तान्त

प्रिय सदःस्थ व संस्थेचे हितचिंतक,

ता. ३० जून १९६७ ला संपणाऱ्या, संस्थेच्या २३ व्या वर्षाचा हा वार्षिक वृत्तान्त व समाव्यय आवश्यक त्या पत्रकांसह आपणांपुढे सादर करण्यास आम्हास आनंद होत आहे. सतत प्रगतिपथावर असणाऱ्या आपल्या संस्थेनें आतां २४ व्या वर्षांत पदार्पण केलें आहे.

वृत्तान्तवर्षांतील पदाधिकारी

गतवर्षारंभीच्या निकायसभेने [General body ने] १९६६–६७ साठीं **प्रशासक मंडळावर** व **तद्विद्य मंडळावर** पुढील सन्मान्य सदःस्थांची निवड केली होती.

प्रशासक मंडळ [Governing Council]

प्राध्यक्ष : प्रा. डी. डी. कापडिआ, एम्. ए., बी. एस्सी., आय. ई. एस. (सेवानिवृत्त)

अध्यक्ष : प्रि. गो. रा. परांजपे, एम्. एस्सी., एफ. एन्. आय., ओ. बी. ई. (सेवानिवृत्त)

उपाध्यक्ष : प्रा. डॉ. मो. वा. चिपळूणकर एम्. एस्सी., डी. एस्सी.; वास्तव विभाग प्रमुख, पुणें विद्यापीठ.

नैधिक :— प्रा. स. वि. आपटे, एम्. ए., बी. एस्सी., बी. ई. एस्. (सेवानिवृत्त)

कार्यवाह:—(१) श्री. मो. ना. गोखले, बी. एस्सी.
(२) श्री. वि. वि. मोडक, जी. डी. सी., जी. सी. सी.

सदःस्थ :—(१) प्रा. मो. ल. चंद्रात्रेय, एम्. ए., बी. ई. एस्. (सेवानिवृत्त)
(२) श्री. द. गो. फडके, बी. ए., एल्. एल्. बी.
(३) श्री. वि. धों. गोरेशास्त्री.
(४) प्रा. ना. म. आठवले, एम्. ए.
(५) प्रा. द. श्री. जोग, एम्. एस्सी.
(६) श्री. मा. भ. पंत, बी. एस्सी., बी. टी.
(७) श्री. य. रा. नेने. एम्. एस्सी. असिस्टंट मीटिऑरॉलॅजिस्ट.
(८) श्री. स. ग. काजरेकर, बी. एस्सी.
(९) श्री. स. चिं. मराठे, बी. ई.
(१०) श्री. श्री. श. पंतके, एम्. ए.
(११) श्री अ. त्र्यं. ढवळे, एम्. एस्सी.

अधीक्षकः—(अन्तर्गत समाव्यय–निरीक्षक)

श्री. श्रीपाद गोविन्द फणसळकर, बी. ए.

तद्विद्य मंडळ--(Academic Council)

(१) प्रि. गो. रा. परांजपे
(२) प्रा. डॉ. मो. वा चिपळूणकर
(३) प्रा. मो. ल. चंद्रात्रेय
(४) प्रा. स. वि. आपटे
(५) प्रा. ना. म. आठवले
(६) प्रा. द. श्री. जोग
(७) प्रा. ज. ब. कुमठेकर
(८) श्री. मा. भ. पंत (निमंत्रक).

वृत्तान्तवर्षातील परिसंस्थेच्या कार्याचे इतिवृत्त

वृत्तान्त वर्षातील सभा :–

प्रशासक मंडळाच्या सभा :-

दि. २५–९–६६ ला झालेल्या सभेत १९६५–६६ च्या इतिवृत्ताच्या खर्चास व ६६–६७ च्या निकल्पाच्या खर्चास मान्यता देण्यात आली.

दि. ४–१–६७ ला भरलेल्या प्रशासक मंडळाच्या सभेत, परिसंस्थेने करावयाच्या व्याख्यानमाले संबंधी व **सूर्यकुल** या प्रकाशनाच्या द्वितीयावृत्तीसंबंधी विचार झाला. परिसंस्थेने शक्यतो चालू वर्षी व यावर्षी न जमल्यास पुढीलवर्षी **अवकाशविज्ञान** या विषयावर व्याख्यानमाला घडवून आणावी. **सूर्यकुल** या प्रकाशनाची द्वितीयावृत्ती काढण्यासाठी अन्तर्गत प्रयत्न करावेत असे या सभेने ठरविले.

तद्विद्य मंडळाच्या सभा

दि. १०–४–६७ ला झालेल्या सभेत संस्थेने करावयाच्या व्याख्यानमालेसंबंधी विचार झाला, व्याख्यानमाला शक्य झाल्यास जून महिन्यात करावी व मालेच्या जोडीला एक प्रदर्शन भरवावे. या व्याख्यानमालेसाठी यूसिस, पुणे विद्यापीठ, मिटिऑरॉलाजिकल ऑफीस; आर्मड् फोर्सेस मेडिकल कॉलेज; थुंबा रॉकेट लॉन्चिंग स्टेशन इत्यादी संस्थांकडून मदत घ्यावी असे ठरले. या व्याख्यानमालेची अधिक आखणी करण्यासाठी खालील समिती नेमली गेली.

अध्यक्ष : डॉ. मो. वा. चिपळूणकर, सदःस्थ :– (१) श्री. मो. ना. गोखले (२) श्री. रवीन्द्र नेने, (३) श्री. स. चिं. मराठे (४) श्री. स. ग. काजरेकर.

दि. १३–८–६७ ला झालेल्या सभेत, प्रा. ना. म. आठवले यांनी स्वतः तयार केलेल्या ज्योतिष्यकीय गोलासंबंधी माहिती सांगून तो जुळविण्याचे प्रात्यक्षिक, दोघा विद्यार्थ्यांच्या करवी करून दाखविले.

भगोल–खगोल–निदर्शने

दि. ४–५–६७ ला रात्रीं लो. टिळक स्मारक मंदिराच्या गच्चीवरून नागरिकांसाठी स्थानिक वृत्तपत्रांत पूर्वप्रसिद्धि देऊन भगोल–खगोल निदर्शनाचा कार्यक्रम करण्यांत आला. या कार्यक्रमाचे वेळीं ग्रहपथ, ग्रहपथावरील नक्षत्रे, गुरु, गुरूचे उपग्रह, शुक्र, द्वैती तारे, एको–१, व एको–२, पेजिऑस हे मानवनिर्मित उपग्रह दाखविण्यांत आले. भगोल–निदर्शनाच्या या कार्यक्रमाच्या वेळीं दूरदर्शाचेहि साह्य घेतले होते.

व्याख्याने

परिसंस्थेच्या वतीनें या वर्षी पुढील दोन व्याख्याने घडवून आणली गेलीं.

शनिवार दि. १३–८–६६ ला सायंकाळीं ६ वाजता फर्ग्युसन महाविद्यालयाच्या वास्तव विभागाच्या सभागृहांत **प्रा. दा. गो ढवळे** यांचे **वराहमिहिराचा कालनिर्णय** या विषयावर उद्बोधक व्याख्यान झालें. या व्याख्यानांत प्रा. ढवळे यांनीं वराहमिहिराच्या कालनिर्णयासंबंधीं आतापर्यंत झालेल्या संशोधनाचा आढावा घेऊन त्यासंबंधींच्या स्वतःच्या संशोधनाचें विवेचन केलें.

रविवार दि. २५–६–६७ ला सायंकाळीं ६ वाजता, महाराष्ट्र एज्युकेशन सोसायटीच्या मुलांच्या हायस्कूलच्या सभागृहांत (भावेस्कूल पेरुगेट येथें) **ज्योतिर्विद्या परिसंस्था** व **मराठी विज्ञान परिषद,** (पुणें शाखा) या दोन्ही संस्थांच्या सहकार्यानें प्रि. **गो. रा. परांजपे** यांचें **ताऱ्यांचा विकास** या विषयावर माहितीपूर्ण व्याख्यान झालें.

परिसंस्थेच्या कार्यकर्त्यांनी अन्यसंस्थांच्या निमंत्रणावरून पुढील व्याख्यानें दिली.

व्याख्याते	विषय	दिनांक	निमंत्रक संस्था
श्री. मो. ना. गोखले	चंद्रावर स्वारी	१०–७–६६	सायन्सक्लब
प्रा. द. वि. वडवे	अणूचें अन्तरंग	२४–७–६६	महा. औद्यो. संग्र.
श्री. स. ग. काजरेकर	अग्निबाण	३०–७–६६	
श्री. मो. ना. गोखले	विश्वोत्पत्तीच्या तीन कल्पना	—	महा. औद्यो. संग्र.
श्री. मो. ना. गोखले	मानव व विश्व	१४–५–६७	,,
	,,	१५–५–६७	,,
प्रा. द. श्री. जोग	प्राचीन भारतातील वैज्ञानिक प्रगति	१७–५–६७	,,
श्री. स. चिं. मराठे	मानव निर्मित उपग्रह	१८–५–६७	,,
श्री. स. ग. काजरेकर	चाकावरील जग	२०–५–६७	,,
श्री. र. म. नेने	चंद्रावर स्वारी	२६–५–६७	,,
प्रि. गो. रा. परांजपे	डॉ. चंद्रशेखर सुब्रह्मण्यम्	१३–६–६७	आकाशवाणी, पुणें

महाराष्ट्र औद्योगिक संग्रहालयात मे महिन्यांत झालेली व्याख्यानें वासंतिक शास्त्रीय व्याख्यानमालेंत गुंफलेली होती. **सृष्टिज्ञान** मासिकानें या मालेंतील व्याख्यानांवर आधारित असा विशेष अंक (जुलै १९६७) काढला. परिसंस्थेच्या कार्यकर्त्यांनी या मालेंत अनेक व्याख्यानें गुंफली असल्यामुळे या विशेष अंकाच्या १५० प्रती परिसंस्थेने विकत घेतल्या व परिसंस्थेच्या सदःस्यांना भेट म्हणून पाठविल्या.

लेखन, संपादन :—

* प्रा. डॉ. मो. वा चिपळूणकर यांनी, **पूना युनिव्हर्सिटी जर्नल**मध्ये (१९६६), **डॉ. हॉइल** यांच्या स्थिरविश्वाच्या कल्पनेवर एक अनुवादित लेख प्रसिद्ध केला. त्याचे शीर्षक ' फ्रेड हॉइल यांची नवीन उपपत्ति–विश्वाची निर्मिती सतत चालू आहे. ' मूळ लेख **रोजर लुई** या लेखकाचा होता व तो ' रिॲलिटीज् ' या नियतकालिकांत प्रसिद्ध झाला होता.

* **सृष्टिज्ञान** मध्ये क्रमशः प्रसिद्ध होत असलेल्या, प्रि. गो. रा. परांजपे यांच्या **आकाशदर्शन** चित्रमालेतील **शेखर** बिन्दूच्या आसमंतातील दृश्ये, जुलै १९६६ ते जून १९६७ या कालखंडात प्रसिद्ध झाली.

* श्री. मा. भ. पंत यांनीं **सृष्टिज्ञान**मध्ये पुढीलप्रमाणें लेख लिहिले.

' दीर्घिका '	ऑगस्ट १९६६
' दोन प्रकारचे सामूहिक तारे व ताऱ्यांच्या गति '	सप्टेंबर १९६६
' रूपविकारी तारे '	ऑक्टोबर १९६६
' वर्णपट आणि तारे '	नोव्हेंबर १९६६

उपकरण निर्मिति

* प्रा. ना. म आठवले, यांनी आपला **ज्योतिष्यकीय गोल,** त्वरित जुळवता येण्यासारख्या सुट्या भागांच्या स्वरूपांत (Kit form) व विक्रीसाठी योग्य अशा सुधारलेल्या स्वरूपांत पूर्ण केला.

अभ्यास मंडळ

Discussions with experimental demonstrations, photographs, charts, maps, data books and different items of equipment used in Astronomical and Astrophysical work were arranged by :

Dr. M. W. Chiplonkar, in the University Department of Physics, Poona University for the members of the academic council of the Jyotirvidya Parisanstha, Poona, 2 during the year 1966-67.

The following is the list of topics dealt with and demonstrations given :—

1) Fraunhoefer lines in the Solar Spectrum with the help of a large Fuess Spectrograph and a pocket Spectroscope.
2) Continuous Spectrum, Line Spectrum, and Band-Spectrum demonstrated on different spectrometers using different sources of light.
3) Zeeman Effect with Neon source and Lummer Gehrke Plate.
4) Michelson's Interferometer for high resolution work.
5) Concave grating spectrograph; Large Concave grating and plane grating Blazed in the Third Order.
6) Testing of optical flats and surfaces.
7) Foucault's Test for curved (concave, spherical) mirror. Demonstration with shadows cast by convective air currents.
8) Demonstration with Heliostat.
9) Standard Spectrum Charts of various elements for identifications and analysis.
10) Night Air Glow Spectra and High Light-Gathering Air Glow Spectrographs.
11) Different Air Glow photoelectric photometers.
12) Demonstration of the Automatic self-recording All Sky Scanning Photometer.
13) Photo-equatorial Telescope, its construction, working and use. The Astronomical Dome & its working.
14) Questar-views of the different planets and nebulae.
15) Jupiter's Twelve Moons-a model showing their orbits round the Jupiter.
16) Large Moon Atlases and Large-sized photographs of the Moon.
17) Solar Data obtained during the IGY (in two vols. of solar Disc drawings for each day).
18) " Ikeya Seiki " Comet's Photos taken on several successive days by Dr. M. W. Chiplonkar.
19) Concave Mirrors (arrangement for the study of Absorption Spectra of weak absorbing media).
20) Star Clock : Construction and use of Planisphere. (Night Sky viewing discs) : The Analemma etc. models.
21) Literature on Astronomy and Astrophysics available in the Poona University Library.

विद्यापीठांतील वरील बैठकांशिवाय दर रविवारीं, दुपारीं ३॥ ते ६॥ पर्यंत संस्थेच्या कार्यालयांत अभ्यास मंडळ भरत असे. या बैठकांमध्यें सामान्य ज्योतिःशास्त्र ज्योतिर्वास्तव, अवकाशविज्ञान, इत्यादि विषयांवरील प्रचलित संशोधनासंबंधीच्या लेखांचे वाचन व चर्चा होत असे. अभ्यास मंडळाच्या कार्यक्रमास, प्रा. मो. ल. चंद्रात्रेय, श्री. पंत, श्री. य. रा. नेने, श्री. र. म. नेने, श्री. मराठे, श्री. मोडक, श्री. नावलेकर, श्री. प्रभुदेसाई, श्री. गो. ह. जोग, श्री. दि. द. बर्वे, श्री. काजरेकर व श्री. गोखले ही मंडळी उपस्थित असत.

संस्थेस मिळालेल्या देणग्या आणि अनुदान

या वर्षी संस्थेस पुढीलप्रमाणें देणग्या मिळाल्या :—

१) श्री. अजित त्र्यंबक ढवळे., M. Sc. यांनी आपल्या तीर्थरूपांचे स्मरणार्थ रु. २५ ची देणगी दिली.
२) श्री. वि. वि. मोडक यांनीं आपल्या मातुश्रींचे स्मरणार्थ रू. १० ची देणगी दिली.
३) श्री. विश्वनाथ आबाजी मोडक यांनी, त्यांच्या दिवंगत पत्नी कै. सौ. गिरिजाबाई यांचे स्मरणार्थ रु. ५०० ची देणगी दिली.
४) महाराष्ट्र शासनाकडून यावर्षी परिसंस्थेस एकूण रु. २१९ चे अनुदान मिळाले.
५) पुणे महानगरपालिकेकडून यावर्षी एकूण रु. १५० चे अनुदान मिळाले.

संस्थेचे सदःस्थ :—संस्थेच्या पटावर आज **आजीव सदःस्थ २४, सामान्य सदःस्थ १५४**, संस्था सदःस्थ १ याप्रमाणे सदःस्थ संख्या आहे.

ग्रन्थसंग्रहात पडलेली भर

1. Rockets & Guided-Missiles	... ... Col. R. L. Jetley
2. Space in Sixties	... ... Patric Moore
3. Seeing the Earth from Space	... ... Irving Adler
4. Our Emerging Universe	... ... Allan Broms
5. Creation of Universe	... ... George Gamow
6. Ranger to the Moon	... ... Willy Ley
7. Planet Called Earth	... ... George Gamow
8. Of Men and Galaxies	... ... Fred Hoyle
9. Star Called Sun	... ... George Gamow
10. Pan Book of Astronomy	... ... James Muirden
11. Astronomy with Binoculars	... ... " "

12. Exploration of Universe	... ... H. C. King
13. Frontiers of Astronomy	... ... Fred Hoyle
14. Key to Heavens	... ... Leo Mattersdorf
15. Short History of Astronomy	... ... Arthur Berry
16. Discovering the Universe	... ... Bernard Lovell
17. Rocket & Space	... ... John W.R.Taylor
18. Encyclopedia of Astaonomy	... ... Paul Hamlin
19. The Stars	... ... W. Kuse
20. The Sun	... ... K. Kiepenheur
21. Dictionary of Astronomy and Astronautics	... ... Armend Spitz
22. Planet Earth	... ... Karl Stumpff
23. Ebb and Flow	... ... A. Defant

प्रा. मो. ल. चंद्रात्रेय यांनी आपल्या संग्रहातील गणित व ज्योतिःशास्त्राची पुस्तके परिसंस्थेस देण्याचे ठरविले आहे. त्यातील कांहीं पुस्तके संस्थेकडे आलीं आहेत.

प्रतिवर्षाप्रमाणें याहि वर्षीं विज्ञानास वाहिलेले मराठी मासिक **सृष्टिज्ञान** व **आय्. सी. आय्चे एन्डेव्हर** ही मासिके परिसंस्थेस भेट म्हणून मिळाली.

नवसदःस्थांचे स्वागतः—

वृत्तान्त वर्षीं पुढील सद्गृहस्थांना परिसंस्थेचे सदःस्थत्व देण्यात आले.

(१) श्री. बालचंद्र मंगलराम भारद्वाज, बी. ई., ए. एम्. आय. ई.
(२) श्री. मनोहर शंकर कुलकर्णी, सीनिअर फोरमन, एस. टी. वर्कशॉप, दापोडी
(३) श्री. मुकुंद शंकर प्रभुदेसाई, बी. ई., २०३ शुक्रवार पेठ, पुणे.
(४) श्री. गोविन्द हरि जोग, मॅनेजर, दि युनायटेड कमर्शिअल बँक लि., पुणे
(५) श्री. रामकुमार के. प्रसाद, बी. एससी., हवामान खाते, पुणे
(६) श्री. प्रल्हाद भास्कर काळे, ३२४, शनिवार पेठ पुणें.
(७) श्री. दिलीप दत्तात्रेय बर्वे, डी. एम्. ई., ८५२ रविवार पुणें.

चिरवियोग

परिसंस्थेचे एक आजीव सदःस्थ व हितचिंतक श्री. **दे. श्री. जोशी**, मालक प्रतिभा मुद्रणालय, तसेच हितचिंतक सदःस्थ प्री. **जी. के. ओगले**, श्री. **गो. म. जोशी**, श्री. **म. व्यं. शिंगरे** हे या वर्षी निवर्तले हे नमूद करण्यास आम्हास दुःख होते.

आभार :

परिसंस्थेच्या २३ व्या वर्षाचा अहवाल आपणापुढें ठेविला आहे. त्यावरून संस्थेची प्रगति आपल्या नजरेस येईल. परिसंस्थेच्या कार्यवाढीस सर्व सदःस्थांचे व विज्ञानप्रेमी जनतेचें आम्हास सर्वतोपरी साह्य झालेलें आहे.

संस्थेचे अन्तर्गत अधीक्षक श्री. श्रीपाद गोविंद फणसळकर B. A., व. सरकार-मान्य ऑडिटर्स मे. जी. डी. आपटे आणि कंपनी, यांनीं प्रतिवर्षाप्रमाणेंच याही वर्षीं परिसंस्थेचे आर्थिक व्यवहार विनामूल्य व काळजीपूर्वक तपासून दिले. संस्थेवरील त्यांच्या प्रेमाचेंच हें एक प्रतीक आहे. याशिवाय ज्या अनेक व्यक्ति आणि संस्था यांचे आम्हास साह्य झाले त्या सर्वांचे मनःपूर्वक आभार मानून हे निवेदन संपवितो.

आपले

मो. ना. गोखले
वि. वि. मोडक

पुणें,
१० सप्टेंबर १९६७

May be adopted
MNG

Seconded Shri D.V. Godse

Adopted unanimously
D.P. Kapadia
2-10-67

ज्योतिर्विद्या परिसंस्था

१९६७-६८ चा निकल्प

१९६६-६७ प्रत्यक्ष	आय	अपेक्षित	१९६६-६७ प्रत्यक्ष	व्यय	अपेक्षित
३२१-००	वर्गणी	३५०-००	२२३-०३	पगार	२६०-००
९७९-००	देणग्या व अनुदान	१,०००-००	२८४-९४	ग्रंथसंग्रह	३००-००
२१४-०२	व्याज	२००-००		साधन संभार	१,०००-०० *
१३९-८९	पुस्तक विक्री	१००-००	१७१-६९	व्याख्यानें, व्याख्यान-माला, अभ्यासमंडळ आकाश निदर्शनें	७५०-०० *
		१,६५०-००	२९३-०५	कचेरी खर्च	५२०-०० *
	अंदाजी तूट	२,९००-००	३१५-००	जागा भाडे	३२०-००
	(संस्थेच्या संशोधन व इतर कायम निधींतून * अशीं खूण केलेल्या बाबीसाठीं सुरवातींस खर्च करून या योजलेल्या कार्यांसाठीं अधिक सदःस्थ-वर्गणी, देणग्या व अनुदान मिळवून ही तूट भरून काढावी).			फर्निचर	४००-००
				पुस्तक छपाई ('सूर्यकुल' ची नवी आवृत्ति)	१,०००-०० *
		एकूण रु. ४,५५०-००			एकूण रु. ४,५५०-००

Proposed by M. N. Gokhale
Seconded by Y. R. Nene.
Adopted unanimously. S S Kapadia
President

JYOTIRVIDYA PARISANSTHA

Receipts and Payments account for the year ending on 30-6-67

RECEIPTS		Rs. Ps.
1. SUBSCRIPTION		
a) Ordinary Members	281-00	
b) School	40-00	321-00
2. DONATIONS		
a) Bldg & Equipment Fund	591-00	
b) Petty doners	19-00	610-00
3. GRANT-IN-AID		
i) Govt	219-00	
ii) Municipal Corp.	150-00	369-00
4, SALE OF BOOKS		139-89
5. INTEREST ON BANK DEPOSITS		214-02
OPENING BALANCE AS ON 1-7-66		1,653-91
Cash in Hand	159-94	
Cash in Bank	5,348-17	5,508-11
		7,162-02

PAYMENTS		Rs. Ps.
1. LIBRARY		284-94
2. DEAD STOCK		1-00
3. MISC. EXPENDITURE ON OBJECT		
Study circle, Films on scienfitic topics, lectures etc.		I71-69
4. ESTABLISHMENT EXPENSES		
a) Salary	223-03	
b) Rent	315-00	
c) Stationery	63-91	
d) Contingencies	191-69	
e) Postage	37-45	8 1-08
		1,288-71
CLOSING BALANCE AS ON 30-6-67		
Cash in hand	90-17	
Cash in Bank	5,783-14	5,873-3 1
		7,162-02

Sd/- S. G. Phansalkar, Internal Auditor.

Proposed by M. N. Gokhale
Seconded by D. V. Godse.
Adopted Unanimously.
S S Kapadia
President

G. D. APTE & Co.
Chartered Accountants

Schedule IX
vide Rule 17 (1)
Registered No. F–44

Phone : 57872
United Western Bank Bldg.
Laxmi Road, Poona–2

Dated : 29th Aug. 1967

Name of the Public Trust : JYOTIRVIDYA PARISANSTHA, POONA

Income and Expenditure Account for the year ending 30th June, 1967

EXPENDITURE		Rs. Ps.	INCOME		Rs. Ps
To Establishment Expenses :			By Interest on Bank A/c		214–02
Salary	223–03		By Donations		
Rent	315–00		i) For Building & Equipment	591-00	
Stationery	63–91		ii) Petty	19–00	610–00
Contingencies	191–69		By Subscriptions		321–00
Postage	37–45	831–08	By Sale of Books		139–89
To Expenditure on Object of the Trust : Educational :			By Grant–In–Aid Govt. of Maharashtra		
Study Cirlde Films, lectures, etc.	171–69		State	219–00	
Cost of Books Sold	112–86	284–55	Poona M. Corp.	150–00	369–00
To Research Fund		500–00	By Deficit carried over to B/S		673–84
To Building & Eqipment Fund		591–00			
To Depreciation					
Library Books	50–85				
Eauipment	8–00				
Furniture & Dead Stock	62–27	121–12			
Total Rs.		2,327–75	Total Rs.		2,327–75

Dated at Poona : 29th Aug 1967

As per our report of even date

Trustees : Sd/– M. N. Gokhale (Secretary)

Sd/– S. V. Apte (Treasurer)

Sd/– G. D. Apte & Co., Chartered Accountants,

Auditors.

G. D. APTE & Co.
Chartered Accountants

Schedule VIII
vide Rule 17 (1)

Date : 29th Aug. 1967

Name of the Public Trust : JYOTIRVIDYA PARISANSTHA, POONA

Balance Sheet as at 30th June, 1966.

FUNDS & LIABILITIES		Rs. Ps.	ASSETS		Rs. Ps
Trust Fund or Corpus		1,983–25	Library Books		
Research Reserve Fund			As per last B/S	223–58	
As per lasr B/S	1,500–00		Additions during the year	284–94	
Additions during the year	500–00	2,000–00		508–52	
Permanent Fund		100–00	Less Depreciation 10%	50–85	457–67
Building and Equipment Fund		591–00	Furniture & Deadstock		
Rent		25–00	As per last B/S	621–68	
Income & Expenditure A/C			Additions during the year	1–00	
As per last B/S	5,413–56			622–68	
Less Deficit	673–84	4,739–72	Less Depreciation 10%	62–27	560–41
			Equipment		
			As per last B/S	79–55	
			Less Depreciation 10%	8–00	71–55
			Stock of Publications (Books)		2,476–03
			Cash & Bank Balance Cosmos Co-op. Urban Bk Ltd in S/B A/C		5,783–14
			With (Secretary) Trustees		90–17
Total Rs.		9,438–97			9,438–97

The above Balance Sheet to the best of my / our belief contains a true. account of the Funds Liabilities and of the Property and Assets of the Trust.

Dated at Poona 29th Aug. 1967

As per our report of even date.

Trustees : Sd/–M. N. Gokhale (Secy)

Sd/– S. V. Apte (Treasurer)

Sd/– G. D. Apte & Co., Chartered Acctts, Auditors

G. D. APTE & Co.
Chartered Accountants
Registered No. F–44
Phone : 57872
United Western Bank Bldg.
Laxmi Road, Poona–2

Schedule IX
vide Rule 17 (1)

Dated : 29th Aug. 1967

Name of the Public Trust : JYOTIRVIDYA PARISANSTHA, POONA

Income and Expenditure Account for the year ending 30th June, 1967

EXPENDITURE		Rs. Ps.
To Establishment Expenses :		
Salary	223–03	
Rent	315–00	
Stationery	63–91	
Contingencies	191–69	
Postage	37–45	831–08
To Expenditure on Object of the Trust : Educational :		
Study Cirlde Films, lectures, etc.	171–69	
Cost of Books Sold	112–86	284–55
To Research Fund		500–00
To Building & Eqipment Fund		591–00
To Depreciation		
Library Books	50–85	
Eauipment	8–00	
Furniture & Dead Stock	62–27	121–12
Total Rs.		2,327–75

INCOME		Rs. Ps
By Interest on Bank A/c		214–02
By Donations		
i) For Building & Equipment	591-00	
ii) Petty	19–00	610–00
By Subscriptions		321–00
By Sale of Books		139–89
By Grant–In–Aid Govt. of Maharashtra State	219–00	
Poona M. Corp.	150–00	369–00
By Deficit carried over to B/S		673–84
Total Rs.		2,327–75

Dated at Poona : 29th Aug 1967

As per our report of even date :

Trustees : Sd/– M. N. Gokhale (Secretary)

Sd/– S. V. Apte (Treasurer)

Sd/– G. D. Apte & Co.,
Chartered Accountants,

Auditors.

G. D. APTE & Co.
Chartered Accountants

Schedule VIII
vide Rule 17 (1)

Date : 29th Aug. 1967

Name of the Public Trust : JYOTIRVIDYA PARISANSTHA, POONA

Balance Sheet as at 30th June, 1966.

FUNDS & LIABILITIES		Rs. Ps.
Trust Fund or Corpus		1,983–25
Research Reserve Fund		
As per lasr B/S	1,500–00	
Additions during the year	500–00	2,000–00
Permanent Fund		100–00
Building and Equipment Fund		591–00
Rent		25–00
Income & Expenditure A/C		
As per last B/S	5,413–56	
Less Deficit	673–84	4,739–72
Total Rs.		9,438–97

ASSETS		Rs. Ps
Library Books		
As per last B/S	223–58	
Additions during the year	284–94	
	508–52	
Less Depreciation 10%	50–85	457–67
Furniture & Deadstock		
As per last B/S	621–68	
Additions during the year	1–00	
	622–68	
Less Depreciation 10%	62–27	560–41
Equipment		
As per last B/S	79–55	
Less Depreciation 10%	8–00	71–55
Stock of Publications (Books)		2,476–03
Cash & Bank Balance		
Cosmos Co-op. Urban Bk Ltd in S/B A/C		5,783–14
With (Secretary) Trustees		90–17
		9,438–97

The above Balance Sheet to the best of my / our belief contains a true. account of the Funds Liabilities and of the Property and Assets of the Trust.

Dated at Poona 29th Aug. 1967

As per our report of even date.

Trustees : Sd/–M. N. Gokhale (Secy)

Sd/– S. V. Apte (Treasurer)

Sd/– G. D. Apte & Co.,
Chartered Acctts, Auditors

G. D. Apte & Co.
Chartered Accountants

with the Assistant Charity Commissioner, Poona
In the matter of Act XXIX of 1950
and
In the matter of

JYOTIRVIDYA PARISANSTHA, POONA

Public Trust
Public Trust No. F-44
Audit for the year ending 30th June 1967

We, the undersigned Auditors, hereby report that :

(a) The accounts are maintained regularly and in accordance With the provisions of the Act and the rules;
(b) The receipts and disbursements are properly and corrcetly shown in the accounts;
(c) The cash balance and vouchers in the custody of the manager or trustee on the date of audit were in agreement with the accounts;
(d) The books, deeds, accounts, vouchers or other documents or record required by us were produced before us;
(e) Inventory certified by the trustee of the moveables of the public trust has not / has been maintained;
(f) The manager or trustee appeared before us and furnished the necessary information required by us;
(g) The property or funds of the trust were not applied for any object or purpose other than the object or purpose of the trust;
(h) The amounts of outstandings for more than one year are Rs. NIL and the amounts written off are Rs. NIL.
(i) Tenders were/were not invited for repairs or construction involving expenditure exceeding Rs. 5000=00. Not applicable;
(j) Any money of the publie trust has not been invested contrary to the provisions of Sec. 35;
(k) Alinations of the immovable property contrary to the provisions of Sec. 36 have not come to our notice.

United Western Bank Building
Laxmi Road, Poona 2
29 th Aug. 1967

Sd/- **G. D. APTE & CO.**
Chartered Accountants

G. D. Apte & Co.
Chartered Accountants

Schednle IX C (vide rule 32)
Poona 2. 29th Aug 1967.

Statement of income liable to contribution for the year ending 30th June 1967

Name and registered No. of Public Trust

Jyotirvidya Parisanstha, Poona F-44

	Rs. Ps.
Gross annual income	1,643-91
Details of income not chargeable to contribution under Seetion 58 and Rule 32 :	The institution is a Public Trust exclusively for advancement and Propagation of secular education and hence its income is not liable to contribution as per Rule 31 (1) (a) of the Bombay Public Trusts Rules.
Deduction on account of repairs in respect of buildings not rented and yielding no income at 8½ Per cent of the estimated gross annual rent.	
Income liable to contribution Rs.	NIL

Dated at Poona 29th Aug. 1967

Trustees—

Sd. M. N. Gokhale,
(Secretary)
Sd. S. V. Apte,
(Treasurer)

Sd. G. D. Apte & Co.
Chartered Accountants

ज्योतिर्विद्या परिसंस्थेची प्रकाशने

उपयुक्त व संग्राह्य

(१) **सूर्यकुल** – (संग्राहक : प्रा. मो. ल. चंद्रात्रेय व कै. त्र्यं. गो. ढवळे) सूर्यकुलामधील निरनिराळे ग्रह व उपग्रह, उल्का, लघुग्रह, धूमकेतु इ. संबंधानें ज्ञानसंवर्धक, अद्ययावत् व उपयुक्त माहिती. सुबोध भाषा. विद्वानांनी एकमुखानें वाखाणलेले व महाराष्ट्र ग्रंथोत्तेजक सभेनें (डेक्कन व्हर्नाक्युलर ट्रान्सलेशन सोसायटीनें) पारितोषिक देऊन गौरविलेलें. पृष्ठसंख्या २८०, किंमत रु. ५

* * * *

(२) **तारकानगरी** – तारकांनीं व्यापिलेल्या एकंदर विश्वाविषयीं उद्बोधक माहिती. तारकादिकांची ओळख, आकाशगंगेचें स्वरूप, दूर अंतरावरच्या ताऱ्यांची माहिती कशी मिळविली जाते, ताऱ्यांच्या गति कशा काढतात, अंतराळांतल्या अनेक विश्वांचें स्वरूप इ. उपयुक्त व मनोरंजक माहिती. याहि प्रकाशनाला डे. व्ह. ट्रान्सलेशन सोसायटीनें पारितोषिक देऊन गौरविलें आहे व विद्वानांनीं प्रशंसिलें आहे. पृष्ठसंख्या १६'९, किंमत ३ रु.

* * * *

(३) **ताराचित्रक संच** – (आवृत्ति दुसरी, दोन रंगांत छपाई) ठळक ठळक ताऱ्यांची ओळख करून देणारे, आकाशाच्या देखाव्यावरून तारीख व वेळ सांगणारे तसेच तारीखवेळेवरून आकाशाचें कोणतें दृश्य दिसू शकेल त्यांचा बोध करणारे दोन मोठे नकाशे. आकार : अनुक्रमें ४०×३० व २७×२२॥ इंच. सोबत खुलासा देणारी विवरण पुस्तिकाहि मिळते. सर्व संचाची किंमत रु. १.५०.

* * * *

(४) **वेधसाधनें व वेधशाळा** – प्राचीन काळापासून वेध घेण्याची साधनें कोणतीं होतीं. त्यांची वाढ व परिणति पुढे कशी झाली, त्यांची रचना, वेधशाळांचें सामान्य स्वरूप व तेथील कार्य व संवहज्योतिष्यक (Radio Astronomy) या विषयींची माहिती या ग्रंथांत सुबोध रीतीनें दिली आहे. किंमत रु. २.७५.

* * * *

(५) **चंद्रप्रभा**–चंद्राचे वाङ्मयांतील उल्लेख, चंद्रामुळें पंचांग कसें बनतें, चंद्रावर वसाहत करणें कितपत शक्य आहे, चंद्राचीं ग्रहणें, भरती, ओहोटी वगैरे

संबंधानें खुलासा व चटकदार वर्णन. डे. व्हर्ना. ट्रान्स्लेशन सोसायटीनें पारितोषिक देऊन गौरविलेलें पुस्तक. पृष्ठसंख्या १३०, किंमत रु. २.५०.

* * * *

(६) **विश्वाची रचना व उत्क्रांति**—(ले. कै. त्र्यं. गो. ढवळे) सबंध विश्वाची घडण क्रमशः कशी होत गेली, अभ्रिका, दीर्घिका, काय आहेत व या विश्वाची उत्क्रांति कशी होत आहे, यासंबंधीं सोपपत्तिक माहिती. पृष्ठें ४५, किंमत रु. ०'७५.

* * * *

(७) **संज्ञावली**—ज्योतिष्यकशास्त्रातील पारिभाषिक शब्दांचे अर्थ व विवरण. पृष्ठें २३. किंमत रु. ०'२५.

* * * *

(८) **छोट्या पुस्तिका व प्रकाशनें, निबंध**—(१) **कालमापन व त्याची साधनें** (ले. कै. त्र्यं. गो. ढवळे) काल म्हणजे काय, त्याचें मापन साधनें इ. खुलासा (२) **पाश्चात्त्य ज्योतिष्यकाचा वैचारिक इतिहास**—(ले. कै. त्र्यं. गो. ढवळे) ख्रिस्तपूर्व दीड हजार वर्षांपासूनच्या पाश्चात्त्य शास्त्रज्ञांच्या कल्पना व बदल यांची माहिती. (३) **सूर्याचे अंतरंग**—(लेखक : प्रा. दा. गो. ढवळे) सूर्याच्या अंतरंगासंबंधानें माहिती. (४) **सूर्यदेवता**—(लेखक : प्रा. मो. ल. चंद्रात्रेय) सूर्यासंबंधानें वाङ्मयांतले कांहीं उल्लेख. (५) **आर्यांच्या मूळ वसतिस्थानासंबंधी झालेल्या व्याख्यानमालेतील मुद्द्यांचे टांचण.** वरील सर्व छोट्या पुस्तकांची किंमत प्रत्येकीं रु. ०.१२.

* * * *

टीप—१. प्रकाशनें व्ही. पी. नें पाठविली जात नाहींत. २. टपाल हशिलासह पुस्तकांची किंमत मनिऑर्डरनें पाठवावी. ३. सर्व प्रकाशनें शाळा–कॉलेजांना व ग्रंथसंग्रहालयांकरितां उपयुक्त आहेत.

* * * *

मागणी—(१) **मो. ना. गोखले**, कार्यवाह, ज्योतिर्विद्या परिसंस्था, चंद्रकिरण, ११९५ सदाशिव, पुणें २, या पत्त्यावर;

अथवा

(२) इन्टर नॅशनल बुकसर्व्हिस, पुणें ४ या पत्त्यावर करावी.

प्रकाशक : मो. ना. गोखले, कार्यवाह, ज्योतिर्विद्या परिसंस्था, चंद्रकिरण, ११९५ सदाशिव, पुणें.
मुद्रक : य. गो. जोशी, आनंद मुद्रणालय, १५२३ सदाशिव, पुणें २.